

EXPERTENADVIES RELANCEBELEID VLAAMSE ARBEIDSMARKT

- Stijn Baert, UGent
- Ans De Vos, UAntwerpen, Antwerp Management School
- Ive Marx, UAntwerpen
- Ludo Struyven, KU Leuven, HIVA & FSW
- Sarah Vansteenkiste, KU Leuven, Steunpunt Werk
- Wim Van der Beken, IDEA Consult

1

OPDRACHT EXPERTENADVIES

- Twee centrale onderzoeksvragen:
 - Hoe kunnen we **werkzaamheidsgraad en tewerkstelling** maximaal op peil houden in de onzekere periode waar we voor staan?
 - Hoe kunnen we jobverlies vermijden, nieuwe jobs creëren, mensen **maximaal aan het werk** krijgen en de bestaande **mismatch en tekorten** aanpakken?
- Met expliciete aandacht voor noodzakelijke data-opbouw en onderzoeksinfrastructuur

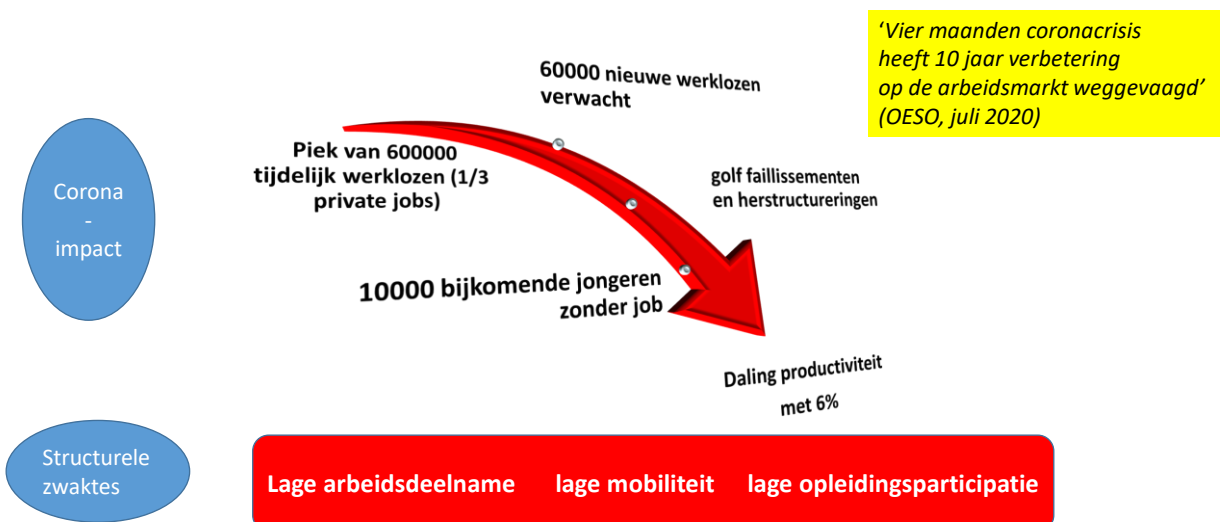
2

KADER VOOR RELANCE ARBEIDSMARKT

- Voorstellen die perspectief bieden op **arbeidsintensief herstel**, en aanvullend zijn aan economische en maatschappelijke relance
- En werken op **acute corona-ontwrichtingen**, én op **structurele knelpunten**:
 - Opgave 1: Juiste keuzes maken om **ontwrichting te beheersen**
 - Opgave 2: Momentum aangrijpen voor een **arbeidsintensief herstel**
 - Opgave 3: **doorbraken realiseren** voor **structurele uitdagingen**
- Pakket voorstellen dat zowel inwerkt op **vraag, aanbod, matching als beleidsinnovatie**
- Remediërend voor huidige ontwrichtingen, alsook **preventief** voor nieuwe schokken op arbeidsmarkt
- Maximaal binnen **Vlaamse bevoegdheden** met oog op snelheid van implementatie

3

Naar een ... TRANSFORMATIE VLAAMSE ARBEIDSMARKT

4

Opgave 1: Juiste keuzes maken om ontwrichting te beheersen	Opgave 2: Momentum aangrijpen voor arbeidsintensief herstel	Opgave 3: Doorbraken realiseren voor structurele uitdagingen
<ul style="list-style-type: none"> Hoge tijdelijke werkloosheid en oplopende werkloosheid, ihb in de flexibele schil Periode kan verschillen van sector tot sector, afhankelijk van looptijd aanbodmaatregelen Belang van resistentie opbouwen voor eventuele toekomstige crisissituaties met grote impact op arbeidsmarkt maatregelen met onmiddellijke impact om negatieve effect van aanbodschok te compenseren 	<ul style="list-style-type: none"> Aanbodschok wordt gevolgd door vraaguitval als gevolg van laag consumenten- en producentenvertrouwen Kostenbesparingen en golf van ontslagen en herstructureringen kan werkloosheid verder doen stijgen, ihb in waardeketens die sterkst getroffen zijn door de crisis maatregelen die arbeidsintensiteit economisch herstel bevorderen, en impact hebben op korte tot middellange termijn (binnen 18 maanden). 	<ul style="list-style-type: none"> Corona heeft structurele uitdagingen op Vlaamse arbeidsmarkt verder uitvergroet: beperkte mobiliteit, mismatch tussen vraag en aanbod, lage opleidingsparticipatie, en een grote groep niet-actieven Nieuwe werkorganisatie: hybride werken, social distancing, digitale skills, ... maatregelen moeten over opgaves heen versterkend werken

5

TWAALF GROTE WERVEN

	OPGAVE 1 - JUISTE KEUZES MAKEN OM ONTWRIJCHING TE BEHEERSEN	OPGAVE 2 - MOMENTUM AANGRIJPEN VOOR ARBEIDSINTENSIEF HERSTEL	OPGAVE 3 - DOORBRAKEN REALISEREN VOOR STRUCTURELE UITDAGINGEN
AANBOD	MENSELIJK KAPITAAL VRIJWAREN	OPLEIDINGSOFFENSIEF MET LOOPBAANFOCUS	STRUCTUREEL PROBLEEM VAN HOGE INACTIVITEIT OP ARBEIDSMARKT AANPAKKEN
VRAAG	VAN TIJDELIJK NAAR TIJDIG BIJ TIJDELIJKE WERKLOOSHEID	AANPASBAARHEID FACILITEREN	MAAK SUBSIDIES EN LASTENVERLAGINGEN VOOR WERKGEVERS SELECTIEVER
MATCHING	ACUTE SCHOMMELINGEN SNEL OPVANGEN VIA TIJDELIJKE TRANSITIES	RICHTING TRANSITIONELE ARBEIDSMARKT	VERDUBBELEN VAN OPLEIDINGSRENDEMENT
INNOVATIE/DATA	DYNAMISCHE DATA & VACATURE WERKING VDAB	KRACHTIG UITBOUWEN VLAAMSE DATA INFRASTRUCTUUR	MAAK BELEID STRUCTUREEL MEER EVIDENCE-INFORMED/EVIDENCE-BASED

6

OPGAVE 1: JUISTE KEUZES MAKEN OM ONTWRICHTING TE BEHEERSEN

MENSELIJK KAPITAAL VRIJWAREN

- Start snel **continue dataverzameling** op over impact coronacrisis en genomen maatregelen op inkomens, levensstandaard en levensomstandigheden Vlamingen
- Stabiliseer werkend Vlaanderen: gebruik instrumenten van gecibleerde inkomensondersteuning zoals **groei­pakket of huurpremie**
- Zorg voor structurele en substantiële versterking van financiële en andere steun aan **werkende Vlaamse gezinnen**

VAN TIJDELIJK NAAR TIJDIG BIJ TIJDELIJKE WERKLOOSHEID

- Initieer **Vlaamse crisis-convenant** met sectoren voor activerend kader van opleiding en flexibilisering bij tijdelijke werkloosheid: digitaal opleidingspakket; tijdelijke interne & externe reallocatie
- Vermijd structureel gebruik tijdelijke werkloosheid door **proactief beleid voor boventallige werknemers** uit te werken, ihb voor ondernemingen en sectoren die zwaarst getroffen zijn door crisis, gericht op interne of externe reallocatie
- Zet in op proactieve aanpak voor **vroegtijdige detectie bedrijven** met nood aan intensievere competentie- en loopbaanondersteuning

7

OPGAVE 1: JUISTE KEUZES MAKEN OM ONTWRICHTING TE BEHEERSEN

ACUTE SCHOMMELINGEN SNEL OPVANGEN VIA TIJDELIJKE TRANSITIES

- Zet in op formules voor **temporele transitie**s naar bedrijven en sectoren met vacatures – poolen, project staffing, parallelle tewerkstelling of doorstarttrajecten en transitiepoolen, met belangrijke rol voor sectorfondsen als transitiefonds en private arbeidsmarktintermediaren
- Test samen met sectoren, VDAB en HR-intermediaren uit om (tijdelijk) boventallige werknemers met aanverwante profielen voltijds of deeltijds **uit te lenen of te poolen** tussen ondernemingen
- Realiseer substantiële toename **VDAB-bemiddelaars en sector-accounts** voor detectie reallocatie-noden bedrijven en vacature-behoefte in groei­bedrijven en – sectoren
- **Verdubbel aantal IBO's** in komende twee jaar. Maak inzetten van IBO mogelijk als geïntegreerd instrument voor werkgevers voor invullen van knelpunt-vacatures en extra aanwervingen
- Maak van toeleiding naar IBO (en andere vormen van werkplekieren) een speerpunt voor **kandidaten met migratieachtergrond**

DYNAMISCHE DATA & VACATURE WERKING VDAB

- Realiseer **periodieke analyses** over dynamiek van tijdelijke werkloosheid met oog op vroegtijdige detectie crisis-impact op sectoren
- **Monitor werk-naar-werk transitie**s beter, o.a. op basis van beschikbare datareeksen in kader van Dynam
- **Implementeer profiling-tool** (AI-gebaseerde inschatting van kansen op werk) voor opvolging van bereik van maatregelen voor opleiding, begeleiding, werkervaring en vervangende tewerkstelling

8

OPGAVE 2: MOMENTUM AANGRIJPEN VOOR EEN ARBEIDSINTENSIEF HERSTEL

OPLEIDINGS- OFFENSIEF MET LOOPBAANFOCUS

- Maak voor eind 2020 werk van **actieplan levenslang leren** als concretisering van conceptnota 'De Lerende Samenleving'. Engageer alle actoren tot gezamenlijke actie via rolbepalingen en concrete doelstellingen
- Werk systeem van **competentiechecks** uit waarmee kwetsbare groepen actief benaderd worden, en via **regionale sectoroverschrijdende partnerschappen** - focus op sectoren met grootste corona-impact
- Initieer **opleidingsoffensief naar alle Vlamingen**, met duidelijke loopbaanfocus, onafhankelijk van het arbeidsmarktstatuut, en met bijkomende aandacht voor meest kwetsbare profielen - ondersteun proces via 'job manager' of 'job coach'
- **Realiseer jongerengarantie plus**. Elke jongere die nieuw op de arbeidsmarkt komt en geen werk heeft of werkloos wordt, krijgt binnen de 3 maanden jobcoaching, toegang tot opleiding en/of werkervaring, of tweede kans tot (voltijds) onderwijs
- **Verhoog aantal werkervaringsplaatsen** voor jongeren in private en non-profitsector substantieel

AANPASBAARHEID FACILITEREN

- Benader ondernemingen selectief en actief voor **competentiecheck** die leidt tot inzetbaarheidsplan – o.a. via KMO-portefeuille; ondersteun prioritair kwetsbare werkgevers.
- **Koppel competentie- en loopbaanbeleid**: begeleid werkgevers in uitwerking van inzetbaarheidsplan met loopbaanfocus
- **Optimaliseer rekruteringsbeleid** vanuit competentiedenken & moedig interne mobiliteit aan
- **Stimuleer sociale innovatie** binnen ondernemingen, via kennisdeling en leercirkels; bied ESF-ondersteuning
- Stimuleer meer **flexibele inrichting van arbeidsorganisatie** met inbegrip van arbeidstijd, plaats & manier van werken
- Ondersteun sterker en verbeter kwaliteit van **ondernemerschap bij personen met migratieachtergrond**

9

OPGAVE 2: MOMENTUM AANGRIJPEN VOOR EEN ARBEIDSINTENSIEF HERSTEL

RICHTING TRANSITIONELE ARBEIDSMARKT

- Stimuleer en beloon werkgevers die loopbaan immobiliteit doorbreken. **Faciliteer transitie** tussen functies, bedrijven, statuten, beroepen en sectoren sterker
- **Werk ecosystemen voor loopbaantransities** uit tussen bedrijven - VDAB brengt op regionaal vlak, over sectoren heen, mogelijke complementariteiten in vraag en aanbod tussen ondernemingen in kaart
- Zorg voor aangepast kader voor toenemende **hybridisering arbeidsmarkt**
- **Realiseer regionale sectoroverschrijdende partnerschappen** tussen sociale partners, HR-intermediarissen, VDAB en lokale actoren, die vraag en aanbod via maatwerk bij elkaar brengen
- Bij (collectief) ontslag: zet maximaal in op **transities van werk naar werk** in plaats van via werkloosheid

KRACHTIG UITBOUWEN VLAAMSE DATA INFRASTRUCTUUR

- Zet representatief en structureel uitgebouwd **Vlaams sociaaleconomisch internetpanel** op
- **Werk naar actuelere data**, snel toegankelijke deeldatabases, en snellere **koppelingen** met andere bronnen voor het Datawarehouse Arbeidsmarkt en Sociale Bescherming (DWH AM & SB) - stuur dataleveranciers aan vanuit gezamenlijk comité, verlicht aanvraagprocedures
- **Versterk arbeidsmarktmonitoring** structureel vanuit interdisciplinaire aansturing

10

OPGAVE 3: DOORBRAKEN REALISEREN VOOR STRUCTURELE UITDAGINGEN

STRUCTUREEL PROBLEEM VAN HOGE INACTIVITEIT OP ARBEIDSMARKT AANPAKKEN

- **Maak werk meer lonend** door financiële én andere barrières naar werk weg te werken
- Zorg voor **uitbreiding en flexibilisering van kinderopvang** op maat van wie werkt (en werk zoekt)
- Neem structurele maatregelen om **werkende armoede te verminderen**
- Zet **vrijwilligerswerk** innovatief in als springplank naar regulier werk, zeker voor kwetsbare groepen

MAAK SUBSIDIES EN LASTEN- VERLAGINGEN VOOR WERKGEVERS SELECTIEVER

- **Bouw doelgroepkorting af**, behalve mogelijk voor heel specifieke doelgroepen, zoals mensen met arbeidshandicap
- Bouw subsidieniveau **dienstencheques** geleidelijk af, zonder het systeem zelf te hypothekeren. Verhoog instroom vanuit werkloosheid en leefloon om zo sociaal rendement te verhogen. Zet aanzienlijk sterker in op opleiding en competentieversterking met oog op uitstroom. Versterk voor sterkere profielen (her)doorstroom naar reguliere arbeidsmarkt
- Houd sector van de **sociale economie** minstens stabiel en bouw eventueel verder uit in functie van dynamische behoefteanalyses. Zet nog sterker in op innovatieve publiek-private samenwerking

11

OPGAVE 3: DOORBRAKEN REALISEREN VOOR STRUCTURELE UITDAGINGEN

SUBSTANTIEEL EN STRUCTUREEL VERHOGEN VAN HET OPLEIDINGS- RENDEMENT

- Voer een **individuele leerrekening** in
- Maak **opleidingsaanbod transparant** (VDAB, sectoraal, privaat, universiteiten en hogescholen) en vernieuw het tijdig via een **matchmaking-platform** voor opleidingen
- Vorm erkende loopbaancentra om tot **talentcentra** die advies op maat geven inzake loopbaan- en leerpaden
- Ontwikkel transversale opleidingen via een **intersectoraal opleidingsfonds**
- Maak werk van erkenning van competenties die via **e-leren** worden verworven
- Zet versneld in op de uitrol van **duaal leren als volwaardige leerweg**

MAAK BELEID STRUCTUREEL MEER EVIDENCE- INFORMED/EVIDENCE- BASED

- Test innovatief beleid vaker op **experimentele schaal** uit alvorens een verfijnde versie op Vlaams niveau uit te rollen
- Installeer **centrale interface** die voor structurele wisselwerking zorgt tussen beleid en beleidsgericht onderzoek
- Voer een **decretaal kader** in voor systematische ex post beleidsevaluatie zodat elke belangrijke (arbeidsmarkt)hervorming nadien geëvalueerd wordt

12

VIJF STRATEGISCHE ASSEN

1. Investeren in [versterking en stimulering van het arbeidsaanbod](#) - met eindelijk sprong voorwaarts in levenslang leren - om groeipotentieel Vlaamse economie te verruimen
2. Accent op [matching in transitionele arbeidsmarkt](#), omdat – meer dan ooit – invulling van elke vacature nog belangrijker zal zijn
3. Verder werken aan de [inclusieve arbeidsmarkt](#), ook nu er bovenop de structureel kwetsbare groepen nieuwe doelgroepen bijkomen, zijnde nieuwe werklozen en jongeren die afstuderen tijdens deze economische crisis
4. [Bouwen aan sterke arbeidsmarktcoalities op Vlaams en lokaal niveau](#) via partnerschapswerking en maatwerk
5. Investeren in [arbeidsmarkt-intelligence](#) als onderbouw voor evidence-based beleid zodat we tijdig kunnen versterken wat werkt en afbouwen wat niet werkt